

Nr 91

Av herr Hedlund m. fl., om viss ändring av bestämmelserna rörande förvärvsavdrag för gift kvinna.

(Lika lydande med motion nr 70 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 76 till 1960 års riksdag föreslogs på grundval av 1957 års sambeskattningsrevisions betänkande vissa reformer beträffande sambeskattningsprincipen. De i propositionen framförda förslagen antogs av riksdagen och har trätt i kraft den 1 januari 1961. Riksdagens beslut innebär även att det förvärvsavdrag som tillkommer yrkesarbetande gift kvinna med minderårigt barn höjts till maximalt 2 000 kronor. Förvärvsavdrag skall även tillkomma gift kvinna med inkomst av jordbruksfastighet, dock endast med det till 300 kronor uppgående fasta avdraget. Rätten till förvärvsavdrag har även utvidgats på så sätt att samma regler gäller såväl vid den kommunala beskattningen som vid den statliga. Riksdagens beslut innebär även att ensamstående med hemmavarande minderårigt barn skall erhålla samma ortsavdrag som två makar tillsammans. Dessutom skall den för gifta avsedda skalan för statlig inkomstskatt tillämpas.

Dessa reformer är enligt vår mening synnerligen väl befogade. Förvärvsavdraget bör nämligen huvudsakligen betraktas som ett kostnadsavdrag avsett att utjämna skillnaden i utgifter för den familj där hustrun är yrkesarbetande och annan familj. Dylika merkostnader förekommer främst när den gifta kvinnan har minderåriga barn.

Vi kan emellertid inte för vår del acceptera den kategoriklyvning som görs mellan gift kvinna med inkomst av jordbruksfastighet och annan förvärvsarbetande gift kvinna. Förvärvsavdraget har nämligen utformats så att gift kvinna skall, om hon har hemmavarande barn under 16 år, utöver det fasta avdraget på 300 kronor få göra kvotavdrag med 20 procent av inkomsten, sammanlagt dock högst med 1 700 kronor. Gift kvinna med inkomst från jordbruksfastighet har rätt till det fasta avdraget av 300 kronor, men inte till kvotavdraget.

När det gäller förvärvsavdraget vid s. k. faktisk sambeskattning, dvs. i de fall då hustrun deltar i mannens förvärvsverksamhet inom förvärvskällorna jordbruksfastighet eller rörelse, gäller samma avdragsbelopp som tidigare, nämligen 300 kr. Avdraget har emellertid utsträckts till att gälla även vid den kommunala beskattningen. Detta avdrag utgår oberoende av om minderåriga barn finns i hemmet eller inte. Enligt vår mening borde

emellertid särskild hänsyn tas till de kostnader som uppstår i de fall där hemmavarande barn finns.

Förvärvsavdrag för hustruns arbete i makarnas jordbruk eller rörelse måste anses vara principiellt lika berättigat som för annat förvärvsarbete. I de fall där minderåriga barn förekommer bör det då vara motiverat att medge ett förhöjt förvärvsavdrag. En möjlighet är att höja det fasta avdraget. De övervägande skälen synes oss emellertid tala för att även på detta område ett kvotavdrag införes. Sambeskattningsakkunniga föreslog i sitt betänkande 1949, att kvotavdrag skulle medges jämväl för jordbrukarhustrur med minderåriga barn. Sveriges lantbruksförbund och Svensk industriförening föreslog också i sina remissyttranden över sambeskattningsrevisionsens betänkande en lösning enligt kvotavdragsmetoden.

Enligt beräkningar som redovisades i Sveriges lantbruksförbunds ovan nämnda remissyttrande bör värdet av hustruns arbetsinsats normalt kunna beräknas till 1/5 av mannens totalt redovisade inkomst av jordbruksfastighet med lämplig maximering, förslagsvis till 3 500 kronor. Samma beräkningsgrunder synes kunna tillämpas i fråga om inkomst av rörelse. Detta bör, där skäl till avvikelse ej föreligger, kunna läggas till grund för beräkning av kvotavdrag för jordbrukar- och rörelseidkarfamiljer på samma sätt som för yrkeskvinnor, dvs. med 20 procent av högst 3 500 kronor, varvid erhålles ett kvotavdrag på högst 700 kronor och ett sammanlagt förvärvsavdrag på högst 1 000 kronor. Ett sådant kvotavdrag bör enligt vår mening medges gift man med inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse när hans hustru är verksam i förvärvskällan och har hemmavarande barn under 16 års ålder.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att kommunalskattelagens 46 § 3 mom. må erhålla följande lydelse: »3 mom. Har gift kvinna haft inkomst av *jordbruksfastighet* eller rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete, må hon åtnjuta avdrag med 300 kronor, eller, om hon haft hemmavarande barn under 16 år, med 300 kronor jämte 20 procent av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 2 000 kronor.

Har gift man haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har hustrun utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen åtnjuta avdrag med nämnda belopp. *Har hustrun haft hemmavarande barn under 16 år och har hon i ej blott ringa omfattning deltagit i arbetet i förvärvskällan, må mannen utöver sagda belopp åtnjuta avdrag jämväl med 20 procent av det belopp, som motsvarar femtedelen av hans inkomst av förvärvskällan,*

dock så att det fasta avdraget och kvotavdraget sammanlagt uppgår till högst 1 000 kronor.»

Stockholm i januari 1961

Gunnar Hedlund

Lars Eliasson

Nils G. Hansson

i Sundborn

i Skegrie

S. G. W. Wahlund

Sven Vigelsbo

Per Svensson

i Stenkyrka

Gustaf Svensson

i Vä

Harald Larsson

i Hedenäset